ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม*

Success Factors of Don Faeg Elderly Club , Nakhon Pathom Province

สิริวัลลิ์ พฤกษาอุดมชัย (Siriwan Pruksaudomchai)**
สวรรยา ธรรมอภิพล (Sawanya Thamma-apipon)***

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ และแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุดอนแฝก ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก คณะกรรมการบริหารชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก และเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก รวม 16 คน ทำการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษาและนำเสนอในรูปแบบการพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานของชมรมฯ เป็นไปตาม POSDCoRB ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน โดยเริ่มจาก 1) การวางแผนกิจกรรมโดยจัดประชุมคณะกรรมการฯ เป็นประจำทุกเดือน 2) การจัดหน่วยงานโดยกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน 6 หน่วยงาน ได้แก่ รพ.สต.ดอนแฝก อบต.ดอนแฝก อาสาสมัคร ชมรมผู้สูงอายุ ฝ่ายปกครอง และตำรวจชุมชน 3) การจัดบุคลากรตามจำนวนที่เหมาะสม 4) การอำนวยการโดยการสั่งการและประสานงานไปยังฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง 5) การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก 6) การรายงานผลการปฏิบัติงานทางวาจาเป็นประจำทุกเดือน และ 7) การสนับสนุนงบประมาณ ทั้งจากอบต. และจากภายในชมรมฯ สำหรับความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุดอนแฝก มาจาก 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ด้านผู้นำชมรม มีภาวะความเป็นผู้นำมีจรรยาบรรณ มีจิตอาสา ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ เล็งเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก 2) ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง โดยการหาแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชมรมได้ตลอดมา 3) ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี โดยร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคสังคม 4) การดำเนินงานตามข้อบังคับ สำหรับแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมฯ มาจากปัจจัยภายใน 4 ปัจจัย ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ ความชอบและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และแรงจูงใจจากปัจจัยภายนอก 4 ปัจจัย ได้แก่ การบริการ ตรวจสุขภาพ กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการ การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค และการยอมรับทางสังคม

---

* เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ
To publicize academic knowledge

** นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail: omizzoda@gmail.com
Master of Arts Program, Faculty of Management Science, Silpakorn University.
*** อาจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail: sawanya@ms.su.ac.th
Ph.D., Faculty of Management Science, Silpakorn University

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

Abstract

This study aimed to determine operational success factors of Don Faeg Elderly Club and motivation of the elderly to participate in Don Faeg Elderly Club. The data was collected by participatory observation and in-depth interviews with executives and officials in Don Faeg Sub-district Administration Organization, the board of directors, club members, staffs of Don Faeg Tambon Health Promoting Hospital and volunteer staffs of Don Faeg Village in a total of sixteen people. The data was checked its completeness and accuracy by triangulation method as well as analyzed, concluded and presented in a form of description.

The study results indicated that the operations of the club consisted of these descending seven steps: 1) planning activities by holding monthly meeting with the board of directors 2) organizing arranging six agencies with clear organizational structures and responsibilities, including Don Faeg Sub-District Hospital, Don Faeg Sub-district Administration Organization, volunteers, elderly club, administration and community police 3) staffing arranging an appropriate number of people 4) directing and coordinating to various parties for completeness of the operations 5) coordinating between internal and external departments 6) reporting verbal performance on a monthly basis and 7) budgeting Receiving budgets from both Sub-district Administration Organization and the elderly club. The operational success factors of Don Faeg Elderly Club derived from four factors as follows: 1) a club leader who had leadership, ethic, volunteer spirit, worked with a sacrifice and focused on benefits of the elderly mainly 2) self-reliance by finding a funding source to support activities of the club at all times 3) effective coordination with partners by collaborating between government agencies, local agencies and social sectors 4) implementation following regulations. The motivation to participate the elderly club derived from four factors including interest, needs, preferences and sense of self-esteem. The motivation from four external factors were including health check service, activities that meeted the needs, consumer goods sponsorship and social acceptance.

บทนำ

จากการที่จำนวนผู้สูงอายุทั้งของโลกและของประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุข และการบริการด้านสาธารณสุขที่กระจายไปอย่างทั่วถึง รวมถึงความสำเร็จของการวางแผนครอบครัวที่ส่งผลให้อัตราการเกิดของประชากรลดลง และอัตราการตายของประชากร ลดลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงทำให้ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและมีอายุยืนยาวขึ้น โดยพบสัดส่วนของจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 10.7 จากปีพ.ศ. 2550 เป็น ร้อยละ 14.9 ในปี พ.ศ. 2557 (พูนสุข สีตะปะดล : 2550)

ประเทศไทยได้เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (aging society) เมื่อปี พ.ศ. 2548 โดยมีสัดส่วนผู้สูงอายุร้อยละ 10.5 ของประชากรทั้งหมด (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติฯ,2548:4) และจากสถิติจำนวนประชากรผู้สูงอายุล่าสุดในปี พ.ศ. 2557 พบจำนวนผู้สูงอายุคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.9 ของประชากรทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ,2557) และมีแนวโน้มเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (aged society) เมื่อจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีมากถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2564 หรือในอีกเพียง 7 ปีข้างหน้า และคาดว่าจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในอีกไม่ถึง 20 ปีข้างหน้านี้เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัดส่วน ถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย,2557:24)

จากการที่ประเทศไทยได้มีอัตราการเพิ่มของประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นทุกปี ทำให้เกิดปัญหาหลัก ๆ 3 ประการ ประการแรก คือ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และที่สำคัญคือ ปัญหาทางสังคม เป็นปัญหาหลักที่ภาครัฐให้ความสำคัญแก่ผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินงาน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามความสนใจ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ที่จะปรับตัวและเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และการเห็นคุณค่า ในตนเองทำให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

สำหรับการรวมกลุ่มในรูปแบบของชมรมผู้สูงอายุ เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถมาแก้ปัญหาผู้สูงอายุได้เกือบทุกด้าน เพราะเมื่อผู้สูงอายุมารวมตัวกันจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือพูดคุยกันจะช่วยแก้ปัญหา ความซึมเศร้าของผู้สูงอายุที่ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวในบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าชมรมผู้สูงอายุมีกิจกรรมให้ทำร่วมกันอย่างหลากหลายก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตดีขึ้น (พรรณธิภา บุญพิทักษ์,2548:5) เช่นเดียวกับชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ซึ่งเป็นชมรมหนึ่งที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยได้ก่อตั้งขึ้นตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 กำหนดที่ให้ทุกตำบลต้องมีชมรมสร้างสุขภาพอย่างน้อย 1 ชมรมในหนึ่งหมู่บ้านโดยได้รับโล่รางวัลจากกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข ในการรวมพลังเครือข่ายเพื่อสร้างสุขภาพผู้สูงอายุและสร้างสังคมแห่งความดีงาม ด้วยคุณค่าและประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงวัย

จากความเป็นมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รวมถึงศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการ เข้าร่วมกิจกรรมในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนเพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาของชมรมผู้สูงอายุ อีกทั้งชมรมผู้สูงอายุแห่งอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของชมรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

2.เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

3.เพื่อศึกษาแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

บรรลุ ศิริพานิช (2540:60) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยนับอายุตามปฏิทิน ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่องค์การระหว่างประเทศได้ประชุมตกลงกันให้เป็นมาตรฐานสากลในการกำหนดอายุเริ่มต้นของการเป็นผู้สูงอายุ

วิจิตรา เปรมปรี (2550:11) ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ คือ บุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยแห่งการเกษียณอายุหรือออกจากงานประจำที่ทำ ต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจที่เสื่อมลง จึงจะสามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างมีความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ทฤษฎี POSDCoRB

Luther H Gulick,1939 (อ้างถึงใน สุรเดช จองวรรณศิริ,2555) ลูเธอร์ กูลิก และ ไลนอล อูริค Luther Gulick & Lyanal Urwick ได้พัฒนาแนวคิดของ Taylor และ Fayol โดยเพิ่มหลักการบริหารหรือกระบวนการบริหารที่ Fayol ให้ไว้อีกรวม 7 ประการ และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันตามอักษรย่อว่า “POSDCoRB” กระบวนการบริหารจัดการ “POSDCoRB” นี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในการนำประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารจัดการหน่วยงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.การวางแผน (Planning : P) หมายถึง การจัดวางโครงการแผนการปฏิบัติงาน

2.การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน

3.การจัดตัวบุคคล (Staffing : S) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร

4.การอำนวยการ (Directing : D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ ควบคุม บังคับ

5.การประสานงาน (Coordinating : Co) หมายถึง การประสานกิจการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน

6.การรายงาน (Reporting : R) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงาน

7.การงบประมาณ (Budgeting : B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางด้านการเงินและทรัพย์สิน

แนวคิดความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ

คู่มือชมรมผู้สูงอายุของสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (2548:11) ได้กล่าวถึง ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ ประกอบไปด้วย 4 ข้อ ดังนี้

1.ด้านผู้นำชมรม ประธานและคณะกรรมการมีภาวะผู้นำ ผู้นำมีจิตอาสา ผู้นำฟังเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิก

2.ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง ในการหาแหล่งเงินทุนในการทำกิจกรรม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน

3.ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี ประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคประชาสังคม

4.ด้านการดำเนินงานตามข้อบังคับ มีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับ สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ร่วมคิดร่วมทำและมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน

แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจ

อารี พันธ์มณี (2540:179) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจ คือ การนำปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจมาผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างมีทิศทาง เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายหรือเงื่อนไขที่ต้องการ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาอาจจะเป็นเครื่องล่อ รางวัล การลงโทษ การทำให้เกิดการตื่นตัว

สุรีรัตน์ กุมารี (2540:6) ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงจูงใจต่อการเข้าชมรม คือ สิ่งที่เป็นแรงผลักดันหรือชักจูงให้ผู้สูงอายุเข้าชมรม ซึ่งได้แก่ ความคิดเห็นที่มีเกี่ยวกับชมรม ความรู้สึกพึงพอใจ ที่มีต่อชมรม

ทิพย์สุดา ไชยพฤกษ์ (2552:40) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง การที่บุคคลได้มองเห็นคุณค่าในการกระทำใด ๆ ด้วยความเต็มใจ เป็นแรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิดเห็น ความสนใจความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมค่อนข้างถาวร เพราะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความสนใจ และเชื่อกันว่าถ้าบุคคลเกิดแรงจูงใจประเภทนี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

2.แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา และต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่นำมาเร้าภายนอก เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอกจูงใจให้เกิดพฤติกรรม เป็นความต้องการที่จะปฏิบัติเพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนหรือรางวัลหรือหลีกเลี่ยงจากผลไม่พึงปรารถนา เช่น คำติชม เกียรติยศ เชื่อเสียง การได้รับการยอมรับ ฯลฯ แรงจูงใจนี้ ไม่คงทนถาวรต่อพฤติกรรม บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะในกรณีที่ต้องการรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชม การยกย่อง การได้รับการยอมรับ ฯลฯ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัญญา บุญวิเศษ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ :กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองดู่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ ปัจจัยภายนอกได้แก่ เจ้าหน้าที่มีบทบาทในการสนับสนุนความรู้และงบประมาณบางส่วน ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนครอบครัวของผู้สูงอายุ ปัจจัยภายในได้แก่ บทบาทของผู้นำชมรมและคณะกรรมการและสมาชิกที่มีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของชมรม และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมพื้นบ้านของผู้สูงอายุจากพื้นฐานด้านสังคม เศรษฐกิจ ประเพณี หรือวิถีชีวิตของผู้สูงอายุ สถานที่ตั้งของชมรม ปัจจัยด้านผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกชมรม คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่

ปานหทัย ปานสิทธิ์ (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในอำเภอปากพะยูง จังหวัดพัทลุง พบว่า ด้านการดำเนินงานพบว่ามีการจัดทำระเบียบข้อบังคับของชมรม และการจัดทำแผนประจำปี และชมรมมีการแจงบัญชีรายรับ – รายจ่ายการเงินและสรุปผลการดำเนินกิจกรรมให้สมาชิกทราบเป็นบางครั้ง และส่วนใหญ่มีการจัดประชุมทุกเดือน และการดำเนินงานด้านกิจกรรมก็สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกชมรมได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านการสร้างเสริมสุขภาพอนามัย กิจกรรมนันทาการ กิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม การทัศนศึกษา การบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์และอื่น ๆ

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

วิธีการวิจัย

การศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.**เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่**

พื้นที่ศึกษาในครั้งนี้คือชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เนื่องจากเป็นชมรมผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จโดยได้รับโล่รางวัลจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2552 ในการรวมพลังเครือข่ายเพื่อสร้างสุขภาพผู้สูงอายุและสร้างสังคมแห่งความดีงาม ด้วยคุณค่าและประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภา ผู้สูงวัยรวมถึงเป็นชุมชนต้นแบบที่ผู้วิจัยสามารถถอดบทเรียนเพื่อที่จะสามารถประยุกต์ใช้กับชมรมอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์กรบริหารส่วนตำบลดอนแฝก กลุ่มคณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก กลุ่มเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก และกลุ่มเจ้าหน้าที่อาสาสมัครหมู่บ้านดอนแฝก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 2 แบบ คือ 1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อหรือประเด็นไว้กว้าง ๆ ล่วงหน้า เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดในการสัมภาษณ์ และ2. แบบสังเกตโดยผู้วิจัยจะสังเกตแบบมีส่วนร่วมถึงพฤติกรรมของผู้สูงอายุระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม สังเกตสิ่งสนับสนุนภายในชมรม สังเกตการดำเนินงานภายในชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์เชิงลึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะนำมาตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาว่าครอบคลุม ทุกวัตถุประสงค์หรือไม่ ก่อนนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการโดยนำข้อมู มาตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์เพื่อให้ได้ภาพรวมภายใต้กรอบแนวคิด สรุปผลการศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาโดยการพรรณนาความ

ผลการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม สามารถสรุปผลออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

1.1 ข้อมูลทั่วไปของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม ก่อตั้งเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2547 ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขที่ให้ทุกตำบลต้องมีชมรมสร้างสุขภาพอย่างน้อย 1 ชมรมในหนึ่งหมู่บ้าน มีความร่วมมือระหว่าง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) การดำเนินกิจกรรมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกสมาชิกเริ่มแรก จำนวน 46 คน โดยหัวหน้าสถานีอนามัยตำบลดอนแฝก เป็นผู้ก่อตั้ง ต่อมาได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชมรมจำนวน 20 คน โดยเลือกจากสมาชิกชมรม จากนั้นคณะกรรมการได้ร่างข้อบังคับและนำเสนอในที่ประชุมชมรมเพื่อประกาศใช้เป็นข้อบังคับของชมรมผู้เฒ่าสามัคคี ในปี พ.ศ.2548 ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 247 คน มีการประชุมและทำกิจกรรมต่างๆ ทุกวันที่ 20 ของเดือน โดยส่วนใหญ่จะจัดที่สถานีอนามัยตำบลดอนแฝก ในแต่ละครั้งจะมีสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ100 คน (สมบูรณ์ บุญประสาน,2558)

1.2 กิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

การดำเนินกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก พบว่ามีหลายกิจกรรมขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิก ได้แก่ กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ของชมรมผู้สูงอายุดอนแฝก กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย กิจกรรมท่องเที่ยว กิจกรรมการกุศล และกิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์

ส่วนที่ 2 รูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ตาม POSDCoRB มีการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบการดำเนินงาน จำนวน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 **การวางแผน (Planning : P)** ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการร่วมมือกันปรึกษาหารือกันก่อนวันจัดกิจกรรมจะมีการวางแผนการทำงานในเรื่องของสถานที่ อาหาร การรับส่งผู้สูงอายุ ผู้ดำเนินรายการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง

1.2 **การจัดหน่วยงาน (Organizing : O)** ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงาน เพื่อให้ทราบขอบเขตการทำงานของตนเอง ช่วยไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงานและลดความขัดแย้งในการทำงาน โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝกฝ่ายอาสาสมัคร ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และตำรวจชุมชน

1.3 การจัดบุคลากร (Staffing : S) การจัดบุคลากรตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถเพื่อจะช่วยทำให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข และสำเร็จลุล่วงได้ ซึ่งพบว่าในแต่ละส่วนงาน มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมกับปริมาณงานและมีประสิทธิภาพ

1.4 **การอำนวยการ (Directing : D)** ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจะมีการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ฝ่ายอาสาสมัคร ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ ตำรวจชุมชน ซึ่งในแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ มีการสั่งการ และประสานงานไปยังฝ่ายต่างๆในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง

1.5 **การประสานงาน (Coordinating : Co)** ทางชมรมมีการประสานงานระหว่างบุคลากรภายในองค์กรและภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของชมรม

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

1.6 การรายงานผลการปฏิบัติงาน (Reporting : R) การรายงานผลการปฏิบัติงานในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของภารกิจอย่างสม่ำเสมอ ด้วยวาจาโดยไม่ได้มีการรายงานผลเป็นลายลักษณ์อักษร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการสรุปกิจกรรมทุก 3 เดือน ในการประชุมคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานโดยสรุปผ การดำเนินงานไปยังผู้บริหารเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1.7 **การงบประมาณ (Budgeting : B)** งบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกได้มาจากการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นจำนวนเงิน 6,500 บ ต่อเดือน ซึ่งค่าใช้จ่ายบางเดือนเพียงพอ แต่ในบางเดือนไม่เพียงพอ เมื่อไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายจำเป็นจะต้องต้องนำเงินจากกองทุนของชมรมผู้สูงอายุเข้ามาช่วย อีกทั้งยังมีเงินช่วยเหลือจากชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ให้แก่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกในทุกเดือนและเงินรับบริจาคต่าง ๆ โดยทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดทำบัญชีการใช้จ่ายเงินและการควบคุมตรวจสอบทางด้านการเงินและทรัพย์สินโดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินจะเข้ามาตรวจสอบทุกปี

ส่วนที่ 3 ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษาความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก มาจากปัจจัยต่อไปนี้

ด้านผู้นำชมรม

ผู้นำชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีภาวะความเป็นผู้นำ ผู้นำมีจิตอาส ซึ่งผู้นำของแต่ละหน่วยงานมีความเสียสละในการทำงานและเล็งเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก มีแนวทางการดำเนินงานเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้สูงอายุในทุกรูปแบบ และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ

3.1 **ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง**

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก สามารถพึ่งตนเองได้โดยการหาแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชมรมได้ตลอดมาตั้งแต่มีการจัดตั้งชมรมขึ้นมา โดยชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกได้รับงบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุดอนแฝก จากการจัดสรรงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก เป็นจำนวนเงินเดือนละ 6,500 บาท และมีกองทุนของชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกร่วมด้วย อีกทั้งยังได้รับเงินสนับสนุนจากกลุ่มผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ยังมีรายได้จากชมรมกลองยาวของผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ในการไปแสดงที่ ต่าง ๆ เมื่อได้รับค่าตอบแทนมาก็จะนำเข้าชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก รวมถึงเงินบริจาคต่าง ๆ

3.2 **ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี**

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการประสานงานและร่วมงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคสังคม ให้มีส่วนร่วมในการทำงาน จำนวน 6 ฝ่าย ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ฝ่ายอาสาสมัคร ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน และ ตำรวจชุมชน ซึ่งทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของชมรมประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย

3.3 **ด้านการดำเนินงานตามข้อบังคับของชมรมผู้สูงอายุ**

ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการดำเนินงานตามข้อบังคับคือ มีการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกตามระเบียบข้อบังคับ โดยจะมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในทุกวันที่ 15 ของเดือน จะมีการมาประชุมการทำกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ซึ่งจะมีคณะกรรมการและสมาชิกผู้สูงอายุเข้ามาประชุมร่วมกัน มีการปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงานที่จะจัดขึ้นทุกเดือน และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ โดยมีการแจ้งและรับทราบ รายรับ – รายจ่าย เพื่อความโปร่งใส

ส่วนที่ 4 แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

ผู้สูงอายุมีการรับทราบข้อมูลของชมรมผู้สูงอายุและกิจกรรมต่าง ๆ ได้ 3 ช่องทาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ดำเนินการทางด้านชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก เพื่อนบ้านที่เป็นสมาชิกชมรม และหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน โดยพบว่าแรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มาจากปัจจัยภายในตนเองและปัจจัยภายนอกตนเอง ได้แก่

4.1 **แรงจูงใจภายใน**

แรงจูงใจภายในของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวของผู้สูงอายุมี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. **ความสนใจส่วนตัว** ผู้สูงอายุมีความสนใจส่วนตัวที่จะเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ โดยมองว่าเป็นการใช้เวลาว่างเพื่อทำกิจกรรมที่ตนเองชอบ และได้มีโอกาสพบปะเพื่อนฝูงจึงเกิดความสนใจในการเข้าร่วม ชมรมผู้สูงอายุและร่วมกิจกรรมในทุกครั้ง

2. **ความต้องการส่วนตัว** ผู้สูงอายุที่มาเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกเกิดจากความต้องการความสุข ความสนุกสนาน การพบปะเพื่อนฝูง ทำให้สามารถคลายความเหงาและความกังวลใจได้ และคลายความเครียดได้ นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความสบายใจมากขึ้น รวมถึงการได้รับความสุขความสนุกสนานทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการที่จะเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุต่อไป

3. **ความชอบส่วนตัว** การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมเสนอกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบ ทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยินดีและมีความสุขที่จะได้เข้ามามีบทบาทในการเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งส่วนหนึ่งยังชื่นชอบ การเข้าสังคมและการมีเพื่อน

4. การเห็นคุณค่าในตนเอง การรวมกลุ่มของผู้สูงอายุเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกว่าสามารถดูแลตนเองได้ สามารถใช้ชีวิตเหมือนคนวัยหนุ่มสาวโดยไม่ต้องเป็นภาระ และบางครั้งสามารถทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนและสังคมได้อีกด้วย

4.1 **แรงจูงใจภายนอก**

แรงจูงใจภายนอกของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มี 4 ปัจจัย ได้แก่

1. การให้บริการตรวจสุขภาพ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุมาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ในทุกเดือน เช่น การตรวจสุขภาพเบื้องต้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยมีการ ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดความดัน และการให้ความรู้เรื่องสุขภาพ การปฏิบัติตนให้ถูกวิธี รวมถึงการให้ความรู้ทางด้านโภชนาการ การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และการออกกำลังกาย

2. กิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้สูงอายุมาเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ ได้แก่ กิจกรรมทางศาสนาประเพณีและวัฒนธรรม กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการกุศล กิจกรรมท่องเที่ยว และกิจกรรมฌาปนกิจสงเคราะห์

3. การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการเลี้ยงอาหารทั้งมื้อเช้าและมื้อกลางวัน รวมถึงมีการแจกเสื้อของชมรมผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุแต่ละปี อีกทั้งยังมีการอำนวยความสะดวกในการบริการเรื่องการเดินทางจากที่บ้านมาเข้าร่วมกิจกรรม โดยไม่มีการเรียกเก็บเงินจากผู้สูงอายุ จึงทำให้ผู้สูงอายุเกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ

4. การได้รับการยอมรับ จากการที่ผู้สูงอายุได้มาเข้าร่วมกิจกรรมที่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จัดขึ้น รวมถึงการได้พบปะเพื่อนฝูง ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีแรงจูงใจในการมาเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการศึกษา

1. รูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ตามแนวคิดของ Luther Gulick & Lyanal Urwick ได้พัฒนาแนวคิดของ Taylor และ Fayol ที่เรียกว่า POSDCoRB โดยจะเห็นได้ว่าทางชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มีการดำเนินการโดยเริ่มจาก การวางแผน (Planning:P)การจัดหน่วยงาน (Organizing:O) การจัดบุคลากร (Staffing:S) การอำนวยการ (Directing:D) การประสานงาน (Coordinating:Co) การรายงาน(Reporting:R) และการงบประมาณ (Budgeting : B) ดังนี้

การวางแผน ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการร่วมกันวางแผนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ซึ่งการวางแผนจะสามารถบอกให้ทราบถึงศักยภาพของปัญหาและโอกาสที่ปัญหาเหล่านี้จะเกิดขึ้น ถ้ามีการวางแผนที่ดีจะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ. (2543:120) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน การรวมกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็น เพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ วิธีการ แนวทางการดำเนินงานและทรัพยากรที่ต้องใช้จะช่วยทำให้ การดำเนินงานประสบความสำเร็จ

การจัดหน่วยงาน ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินการ จำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนแฝก องค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ฝ่ายอาสาสมัคร ฝ่ายชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ฝ่ายปกครอง และตำรวจชุมชน การจัดหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานและทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้ทราบขอบเขตการทำงานของตัวเองทำให้ไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อนและลดความขัดแย้งในการดำเนินงาน ซึ่งการจัดหน่วยงานที่ดีจะทำให้การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพิศ โห้งาม (2549:90) ได้กล่าวว่า การบริหารงานต้องมีการจัดหน่วยงานให้มีการสื่อสารกันทั่วทั้งองค์กร นอกจากนี้ยังต้องจัดหน่วยงานชนิดแบ่งงานกันทำกับฝ่ายอื่นๆ ตามความจำเป็น

การจัดบุคลากร การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีบุคลากรที่เหมาะสมกับปริมาณงานและมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งบุคลากรเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จและสิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำงานคือการจัดบุคคลให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถดำเนินงานได้อย่างมีความสุขและสำเร็จลุล่วงไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กรรณิกา พนัสอำพล (2535:82) ได้กล่าวถึงผู้บริหารจะต้องคัดเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับการทำงานและมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคคล ย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จได้ด้วยดี

การอำนวยการ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกจะมีการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ มีการสั่งการ และประสานงานไปยังฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง การอำนวยการที่ดีจะทำให้เกิดการทำงานที่มีการสื่อสารที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น และส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ กรรณิกา พนัสอำพล (2535:83) ได้กล่าวว่าผู้บริหารควรใช้วิธีการบริหารโดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความคิด ความรู้ และพลังงานของเขาเพื่อดำเนินงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะทำให้การทำงานมีความเจริญก้าวหน้าไปด้วยดีตลอดเวลา

การประสานงาน ทางชมรมมีการประสานงานระหว่างบุคลากรภายในองค์กรและภายนอกองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของชมรม การประสานงานของทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของชมรมประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย ทำให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน สามารถลดข้อขัดแย้ง รวมถึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพิศ โห้งาม (2549:90) ได้กล่าวว่า การประสานงานเป็นหัวใจของกิจกรรม การประสานงานที่ดีจะไม่ทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง ความซ้ำซ้อนในการทำงาน และเกิดความสามัคคี

การรายงานผลการปฏิบัติงาน ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการรายงานผลการดำเนินการต่าง ๆ ให้กับผู้บริหารและตัวแทนของสมาชิกในชมรมให้ทราบความเคลื่อนไหวของกิจกรรมด้วยวาจาเท่านั้นซึ่งการรายงานผลด้วยวาจานั้นอาจจะยังไม่สามารถรายงานผลได้ครอบคลุมทั้งหมด โดยควรมีการจัดทำเอกสารการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมในทุกรอบอย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจะได้รับทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ตามที่ ลูเธอร์ กูลิค (Luther Gulick) (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์ 2552:73) ได้กล่าวถึงการรายงานคือการเสนอรายงานถึงผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานและสะดวกแก่การประสานงาน สร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน การเสนอรายงานจะต้องมีการบันทึกหลักฐาน มีการวินิจฉัยประเมินผลและตรวจสอบเป็นระยะ ๆ

การงบประมาณ งบประมาณหลักในการสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุดอนแฝกได้มาจากการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ซึ่งงบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกิจกรรม จึงอยากให้ภาครัฐเข้ามาดูแลและสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นและเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม เพื่อทางชมรมผู้สูงอายุจะได้มุ่งในการจัดกิจกรรมให้เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล ใบแสง

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

(2553:105) ผลการศึกษาพบว่า ขาดงบประมาณสนับสนุนงบประมาณ ไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงพัฒนาไม่ตรงตามที่ได้วางแผน

2. ความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ด้านผู้นำชมรม ผู้นำของแต่ละหน่วยงานมีภาวะความเป็นผู้นำ มีจรรยาบรรณ มีจิตอาสาปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ เล็งเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก มีแนวทางการดำเนินงานเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้สูงอายุเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาภา ขำสุวรรณ (2550:137) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านผู้นำมีความสำคัญมากในการที่จะนำพาให้ชมรมมีความเจริญก้าวหน้าและสามารถดำเนินกิจการได้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของชมรม โดยผู้นำมีความเสียสละ มีความรู้ความสามารถ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิก

ด้านความสามารถในการพึ่งตนเอง ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกสามารถพึ่งตนเองได้โดยมีการแสวงหาแหล่งทุนภายนอกและแหล่งทุนในพื้นที่มาสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งการที่ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกสามารถเลี้ยงตนเองได้ ทำให้การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระวิ แก้วสุกใส (2545:69) ที่กล่าวว่า ชมรมมีการระดมทุนที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมของชมรม โดยมีแหล่งที่มาจากทางราชการและการร่วมระดมทุนภายในชุมชนเอง ซึ่งทำให้ ชมรมผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองได้

ด้านความสามารถในการประสานงานกับภาคี การประสานงานของทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของชมรมประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย ซึ่งการประสานงานทำให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ส่วนหนึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลา และจะสามารถลดข้อขัดแย้ง รวมถึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น สอดคล้องคำกล่าวของ สมพิศ โห้งาม (2549:90) ได้กล่าวว่า การประสานงานเป็นหัวใจของกิจกรรมการประสานงานที่ดีจะไม่ทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้ง ความซ้ำซ้อนในการทำงาน และเกิดความสามัคคี

การดำเนินงานตามข้อบังคับของชมรมผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกมีการดำเนินงานตามข้อบังคับ และสมาชิกเคารพในกฎระเบียบของชมรม โดยชมรมผู้สูงอายุควรจะมีการประเมินผลงานของชมรมร่วมกันเนื่องจากจะได้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ปัญหา และความต้องการของทุกหน่วยงานรวมถึงผู้สูงอายุ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาให้มีการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการตามข้อบังคับจะเป็นแบบแผนในการวางแนวทางในการปฏิบัติงานในชมรมผู้สูงอายุให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ สุวรรณทา (2549:115) ที่กล่าวว่า การดำเนินงานตามข้อบังคับหรือนโยบายที่ได้รับทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่นและประสบผลสำเร็จ

3. แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก

แรงจูงใจของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก ได้แก่ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายในของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝกเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวของผู้สูงอายุ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ความสนใจส่วนตัว ความต้องการส่วนตัวความชอบส่วนตัวในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางชมรม และการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรีรัตน์ กุมารี (2540:62-63) ที่พบว่า เหตุผลที่ผู้สูงอายุเข้าเป็นสมาชิกชมรมส่วนใหญ่ คือ ได้มีเพื่อน สนุกสนาน ได้ความรู้ด้านสุขภาพ และสังคมปัจจุบันครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวลดน้อยลง ทำให้ผู้สูงอายุต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว เกิดความว้าเหว่ จึงเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องการมีเพื่อนและอยู่ร่วมกันเป็นสังคม

แรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายนอกของผู้สูงอายุในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก มี 4 ปัจจัย ได้แก่ การให้บริการตรวจสุขภาพ กิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้สูงอายุ การสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค และการได้รับการยอมรับ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรีรัตน์ กุมารี (2540: 64-65) ที่พบว่า แรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ ได้แก่ การเข้ากองทุนฌาปนกิจ ได้ความรู้ด้านสุขภาพ ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ และการเข้าเป็นสมาชิกชมรมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายนอกจากผู้ที่เข้ากองทุนฌาปนกิจจะต้องจ่ายเงินช่วยเหลือเมื่อมีสมาชิกชมรมที่เข้ากองทุนเสียชีวิตลง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้สูงอายุหลังจากมีการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการ ความพึงพอใจ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของผู้สูงอายุ

2. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณให้แก่ชมรมผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อให้ชมรมผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท เพื่อที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ สำหรับการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม

2. ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อที่จะสามารถนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมาดำเนินการแก้ไข เพื่อให้ชมรมผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 - 3431

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กรรณิกา พนัสอำพล. (2535). **การบริหารกิจการนักเรียน**. ยะลา: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูยะลา.

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2548.** กรุงเทพฯ :สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ชนาภา ขำสุวรรณ. (2550). “การจัดการกิจการชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสงขลา อำเภอเมือสงขลา จังหวัดสงขลา.” มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ทิพย์สุดา ไชยพฤกษ์. (2552). “แรงจูงใจในการเรียนรู้ของบุคลากรสายสนับสนุนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเพื่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

บรรลุ ศิริพานิช. (2540). **คู่มือผู้สูงอายุฉบับสมบูรณ์.** กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

ปฏิญญา แกล้วทนงค์. (2552). “การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา ชมรมผู้สุงอายุโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี.” วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต หมวดวิชาการปฏิบัติงานตรง ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเสริฐ สุวรรณทา. (2549). “ระดับการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ปานหทัย ปานสิทธิ์. (2554). “รูปแบบและการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง**.**” มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ. (2543). “รายงานการวิจัยเรื่องกระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.” กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

พรรณธิภา บุญพิทักษ์. (2548). “การพัฒนาเครือข่ายกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ในสังกัดสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พูนสุข สีตะปะดล. (2550). “บทบาทองค์การบริหารส่วนจังหวัดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี.” ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการสาธารณะสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภิรมย์ จองคำอาง. (2545). “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุในชนบทภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มงคล ใบแสง. (2553). “การบริหารกระบวนการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2557). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2557.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ระวิ แก้วสุกใส. (2545). “ความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุวัดคำใน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน.” การค้นคว้าอิสระปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิจิตรา เปรมปรี. (2550). “ความศรัทธาในพุทธศาสนากับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมบูรณ์ บุญประสาน. (2558) **เรื่องเล่าดีๆ ชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม** และความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแฝก ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ชมรทผู้สูงอายุ ชมรม อสม. และโรงเรียนบ้านคลองบางกระจัน ตำบลดอนแฝก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.

สมพิศ โห้งาม. (2549). **การจัดการและการบริหารงานกิจการนักเรียน**. ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี. (2548). **คู่มือชมรมผู้สูงอายุ**. กรุงเทพฯ : สมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ.

สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: บุ๊ค พอยท์.

สุกัญญา บุญวิเศษ. (2553). “ความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองดู่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด.” รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรเดช จองวรรณศิริ. (2555). “Luther Gulick And his work POSDCoRB”.กรุงเทพฯ. ทริสอะคาเดมี.

สุรีรัตน์ กุมารี. (2540). “การศึกษาลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจต่อการเข้าชมรมผู้สูงอายุระหว่างพื้นที่ที่มีอัตราการเป็นสมาชิกชมรมสูงสุดกับต่ำสุด.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). **การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2557.** กรุงเทพฯ: เท็กซ์แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

อารี พันธ์มณี. (2540). **จิตวิทยาการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ:ต้นอ้อ.